

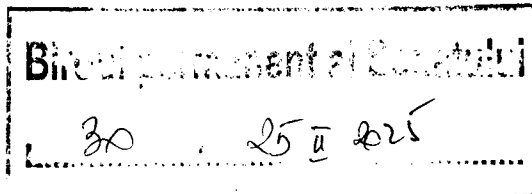

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 1707 din data de 24.02.2025

Domnului Mario Ovidiu Oprea
Secretar General al Senatului României

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. XXXV/566/2025 din 03.02.2025 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, Propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (b7/30.01.2025), vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 18 februarie 2025 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

Sub acest aspect, Comisia a apreciat că actul normativ nu poate fi adoptat în forma propusă având în vedere argumentele reținute de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în Decizia nr. 25/2025.

Astfel, prin această hotărâre obligatorie s-a stabilit că „în cazul infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența substanțelor psihoactive, prevăzute de art. 336 alin. (2) din Codul penal, pentru realizarea condiției esențiale atașată elementului material al laturii obiective, aceea ca inculpatul să se fi aflat sub influența substanțelor psihoactive, este necesar să se constate atât prezența în probele biologice a substanței psihoactive, cât și aptitudinea acesteia de a putea determina afectarea capacității de a conduce a autorului faptei”.

Pentru a pronunța această hotărâre instanța supremă a reținut, în esență, faptul că valoarea socială protejată prin infracțiunea prevăzută la art. 336 alin. (2) din Codul penal o reprezintă siguranța participanților la traficul rutier, iar lezarea acestei valori poate fi afirmată doar dacă la momentul conducerii vehiculului se poate constata o stare de pericol abstract pentru siguranța circulației pe drumurile publice. Or, în situația în care substanțele psihoactive identificate nu mai sunt apte să producă vreun efect asupra comportamentului conducătorului

auto, nu se poate vorbi de o stare de pericol pentru relațiile sociale protejate de norma de incriminare.

S-a mai reținut că este demonstrat științific, existând un consens la nivel european și internațional, faptul că efectele psihoactive nu se produc în tot intervalul de timp în care substanța poate fi detectată, sub forma metaboliților săi activi sau inactivi, în probele biologice ale unei persoane.

Solicitându-se opinia Institutului Național de Medicină Legală, specialiștii din cadrul acestuia au arătat că starea de a fi sub influența acțiunii unor substanțe psihoactive este aceea în care se află o persoană după ce a consumat substanțe cu acțiuni psihoactive și care, odată pătrunse în corp, acționează asupra structurilor sistemului nervos central determinând afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii de natură să influențeze abilitățile acesteia de a conduce un autovehicul pe drumurile publice, generând riscuri pentru sine și pentru alții și punând în pericol viața ori sănătatea.

Cât timp la nivelul creierului se exercită efectele psihoactive cu afectarea funcțiilor psihice, senzoriale și neuromotorii, persoana se află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, stare care depinde direct de prezența substanței și a metaboliților săi activi în sângele care irigă creierul și structurile nervoase.

Tocmai de aceea, pe timpul cât substanța activă se află în sânge se află totodată și în creier, determinând direct starea de a fi sub influență, respectiv aceea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei. Pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge, dar în sânge se află metaboliții săi activi într-o concentrație egală sau mai mare cu limita cut-off, este determinată starea de a fi sub influență, respectiv starea în care sunt influențate funcțiile psihice, senzoriale și neuromotorii ale persoanei.

Din contră, pe timpul cât substanța activă nu se mai află în sânge, dar în sânge se află metaboliții activi ai substanței într-o concentrație inferioară limitei cut-off, se apreciază că persoana respectivă nu se mai află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive, aspect care întrunește un consens științific și medico-legal, european și internațional (EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drugs Addiction).

Limita cut-off este o limită acceptată farmacocinetic toxicologic și medico-legal, stabilită prin studii apreciate la nivel european și internațional, în care substanța psihoactivă se află în respirație, urină, salivă și sânge într-o concentrație care indică un risc de siguranță pentru sine și ceilalți.

A fortiori, pe timpul cât substanța activă și metaboliții săi nu se mai află în sânge, dar substanța încă se mai află în corpul acelei persoane prin metaboliți activi și/sau inactivi în diferite căi de eliminare (urină, fir de păr), se apreciază într-un consens științific și medico-legal

că persoana respectivă nu se mai află în starea de a fi sub influența substanțelor psihoactive și medico-legal, întrucât în creier, unde se exercită efectele psihoactive, nu se mai află substanța.

Așadar, împrejurarea că textul de lege nu impune cerința ca substanțele psihoactive să producă în mod obligatoriu și o schimbare concretă în comportamentul conducătorului auto nu poate conduce la concluzia că a fi sub influența substanțelor psihoactive presupune doar constatarea prezenței acestora în probele biologice prelevate (deci a unui consum anterior).

În concordanță cu argumentele din cuprinsul deciziei pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, care pot și trebuie avute în vedere în analiza acestui demers legislativ, Comisia a reținut că extinderea domeniului de activitate a normei de incriminare, respectiv și la acele situații în care simpla prezență a substanței psihoactive, metabolizată sau nu, în corpul subiectului activ, ar fi suficientă pentru reținerea infracțiunii, contravine principiului potrivit căruia incriminarea unei fapte ca infracțiune trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul *ultima ratio*.

Acest principiu subliniază faptul că incriminarea unui comportament trebuie să fie justificată de o necesitate reală și gravă de a proteja anumite valori fundamentale ale societății (cum ar fi viața, integritatea fizică, siguranța publică, ordinea de drept) și că intervenția penală nu trebuie să fie disproporționată sau excesivă în raport cu gravitatea faptei. Practic, legea penală trebuie să fie un instrument extrem, utilizat doar când alte măsuri juridice sunt insuficiente pentru a menține ordinea și a preveni pericolele sociale.

Raportat la această concluzie, Comisia a apreciat că este discutabil dacă prezența substanței active a unei doze de diazepam, care determină efecte active clinic de 4-6 ore, depistată în sânge 7-48 ore mai târziu, verifică condiția necesară incriminării faptei penale în discuție.

De altfel, cele două articole vizate de acest demers legislativ se regăsesc în Titlul VII Infracțiuni contra siguranței publice al Părții speciale a Codului penal. Prin art. 331, respectiv art. 336 din Codul penal, sunt prevăzute infracțiuni al căror obiect juridic este format din relațiile sociale care vizează siguranța circulației pe căile ferate, respectiv pe drumurile publice.

Din perspectiva naturii lor juridice, cele două infracțiuni vizate sunt infracțiuni de pericol social abstract, pentru reținerea lor nefiind necesară crearea unei stări de pericol concret pentru valoarea ocrotită, acesta fiind prezumat prin însăși incriminarea faptei.

Așadar, în cazul acestor infracțiuni este suficient ca fapta să fie de natură să pună în pericol valoarea socială protejată de lege, odată îndeplinită condiția prevăzută de lege,

atingerea adusă obiectului juridic fiind prezumată prin simpla săvârșire a acțiunii sau inacțiunii menționate în textul incriminator.

Din contră, dacă condiția care particularizează acțiunea, respectiv inacțiunea, nu este îndeplinită, valoarea ocrotită nu este în niciun fel atinsă, fapta înscriindu-se în sfera celor care excedează domeniului dreptului penal.

Revenind la infracțiunile în discuție, *de lege lata* condiția prevăzută de lege se referă la starea în care se află subiectul activ, respectiv de a prezenta o îmbibație alcoolică de peste 0.8 g/l alcool pur în sânge ori de a se afla sub influența unor substanțe psihoactive.

În prezent, dispozițiile art. 331 alin. (2), respectiv art. 336 alin. (1) și (2) din Codul penal au următorul conținut:

Art. 331 - Părăsirea postului și prezența la serviciu sub influența alcoolului ori a altor substanțe sau refuzul ori sustragerea de la prelevarea de mostre biologice

(...)

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează îndeplinirea îndatoririlor de serviciu de către un angajat având atribuții privind siguranța circulației mijloacelor de transport, intervenție sau manevră pe calea ferată, care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge ori se află sub influența unor substanțe psihoactive.

Art. 336 - Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe

(1) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană care are o îmbibație alcoolică de peste 0,80 g/l alcool pur în sânge se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează și persoana, aflată sub influența unor substanțe psihoactive, care conduce un vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere.

De regulă, în cazul infracțiunilor cu conținut constitutiv alternativ [art. 331 alin. (2) C.pen.], respectiv care reprezintă o variantă asimilată faptei tip [art. 336 alin. (2) C.pen.], aceluiași pericol social abstract îi corespunde o conduită de o periculozitate similară.

Aplicând această regulă la ipotezele de lucru, influența pe care substanța psihoactivă o are asupra subiectului activ ar trebui să fie similară celei pe care îmbibația alcoolică de peste 0.8 g/l alcool pur în sânge o are asupra persoanei.

Cu toate acestea, legiuitorul poate aprecia dacă aceste niveluri ale influenței pe care substanțele ajunse în corpul subiectului activ o au pot fi diferite. Însă, pentru a putea fi adusă atingere obiectului juridic al acestor infracțiuni o anumită influență trebuie să existe, iar nu să fie exclusă cu desăvârșire. A considera altfel, ar însemna ca reglementarea ca infracțiune a unei

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

fapte care nu aduce nicio atingere obiectului său juridic să aibă alte rațiuni decât cele de a apăra această valoare socială.

Or, așa cum în cazul unei resorbiții complete a alcoolului din sânge urmele consumului de alcool care pot fi detectate indirect prin intermediul unor metaboliți ai alcoolului (etil glucuron, etil sulfat) nu mai prezintă relevanță penală, tot astfel prezența metaboliților activi ai substanței psihoactive într-o concentrație inferioară limitei „cut-off” nu ar trebui să prezinte relevanță penală.

Nu în ultimul rând, forma propusă a acestor infracțiuni poate fi reținută și în ipoteze de consum al unor medicamente care conțin substanțe psihoactive, cum ar fi codeina (medicamente ca Aspaco, Codamin, Fasconal, Nurofen Plus etc.), drog de mare risc care este menționat în Tabelul nr. 2, anexă la Legea nr. 143/2000, sau pseudoefedrina (medicamente ca Bioflu, Advil, Nurofen răceală și gripă, Laroflen Plus etc.), substanță utilizată frecvent în fabricarea drogurilor și care se regăsește menționată în Tabelul nr. 4, anexă la Legea nr. 143/2000, întrucât este suficientă simpla prezență în sânge a acestor substanțe.

De principiu, cum nu fenomenul consumului de droguri ar trebui combătut prin incriminarea acestor fapte, ci o potențială conduită periculoasă la circulația pe căile ferate, respectiv pe drumurile publice, o abordare echilibrată ar putea consta în reglementarea acestor fapte în contravenții, respectiv infracțiuni, după criteriile științifice menționate de specialiști. Astfel, de pildă, cu privire la infracțiunea la regimul rutier, o asemenea abordare ar presupune ca fapta subiectului activ care conduce un vehicul, aflându-se sub efectele unui medicament dintre cele menționate, să nu poată fi calificată în toate situațiile drept infracțiune.

O atare soluție s-ar impune și față de dispozițiile art. 83 alin. (2¹) din Codul penal care exclud posibilitatea individualizării soluției pe care instanța o poate aplica, soluția condamnării fiind singura posibilă în cazul stabilirii vinovăției.

Cu privire la aspectele de formă, așa cum s-a stabilit de Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 48/2021, noțiunea de „substanță psihoactivă” cuprinde atât categoria de substanțe la care face referire Legea nr. 194/2011 privind combaterea operațiunilor cu produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, altele decât cele prevăzute de acte normative în vigoare, cât și substanțele prevăzute în conținutul Legii nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, republicată, respectiv al Legii nr. 339/2005 privind regimul juridic al plantelor, substanțelor și preparatelor stupefiante și psihotrope.

Așadar, cum sfera „substanțelor psihoactive” ori a „substanțelor cu efecte psihoactive” cuprinde atât substanțele stupefiante, cât și cele psihotrope, apreciem că este redundantă

alăturarea termenilor „droguri” și „substanțe cu efecte psihoactive”, textul putându-se rezuma la acest din urmă termen.

De asemenea, dacă în cazul infracțiunii prevăzute la art. 336 din Codul penal s-a propus inclusiv modificarea denumirii marginale, în cazul infracțiunii prevăzute la art. 331 din Codul penal nu s-a procedat în aceeași manieră, cu toate că argumentele ar fi aceleași.

Tot din perspectiva necesității corelării dispozițiilor legale, se constată că nu s-a propus nicio modificare a dispozițiilor art. 196 alin. (1) din Codul penal, cu toate că și aceste dispoziții legale se referă la starea subiectului activ de a se afla sub influența substanțelor psihoactive. Or, dacă infracțiunea prevăzută la art. 336 alin. (2) din Codul penal urmează a fi reținută indiferent dacă subiectul activ s-a aflat sau nu sub influența substanțelor psihoactive, sintagma „ori a unei substanțe psihoactive” din cuprinsul art. 196 alin. (1) din Codul penal ar putea fi înlăturată, infracțiunea urmând a fi reținută prin raportare la teza finală, respectiv aceea de a desfășura o activitate ce constituie prin ea însăși o infracțiune.

Față de cele arătate, apreciem că actul normativ nu poate fi adoptat în forma transmisă de către inițiator.

Cu deosebită considerație,

Secretar general

Judecător Andreea Simona Uzlaşu

